

ΤΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ

ΑΠΟ ΤΗ «ΔΩΔΕΚΑΤΗ ΑΥΛΑΙΑ» ΣΤΟ «ΘΕΑΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ»

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ Κ. Μ. ΚΑΡΑΓΑΤΣΗ

Τρεις νέοι συγγραφείς Έγραψαν Ισαριθμό μονόπρακτα: κι Ένας από τούς δεκαπέντε θιάσους πρόζας πού κατέκλυσαν την 'Αθήνα, δε βρίσκóταν νά τ' ανεβάσῃ. 'Εφ' ὧ συνέπηξαν θίασο ἐκ τῶν ἐνόντων καί νοίκιασαν θέατρο γιά ἕνα ἀπόγευμα, γιά νά παιχθοῦν τὰ ἔργα τους μία καί μόνη φορά.

Καί πρώτα ἐξεταστέον ἂν οἱ δεκαπέντε θίασοι ὀρθῶς ἀρνήθηκαν ν' ανεβάσουν τὰ τρία μονόπρακτα. Πρέπει νά ὁμολογηθῇ ὅτι σάν συνολικό πρόγραμμα, τὰ τρία μονόπρακτα πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ ἐκείνη τὴ στάθμη πού συνδυάζει τὸν πνευματικό μὲ τὸν ἐμπορικό παράγοντα. Πράγματι, ὁ «Χῶρος τοῦ ἀνέμου» τοῦ Νίκου 'Ιγγλέση, κι' ὁ «Κομιστὴς Εἰδήσεων» τοῦ Βασίλη 'Ανδρεόπουλου εἶναι κείμενα ἀνῶριμα σάν σύλληψις καί σάν ἐκτελέσις. Βέβαια, καί τὰ δυὸ σκορπίζονται σὲ μὴν εἰδέα, προσπαθοῦν ν' ἀποδείξουν μία «θέσι». Δὲν τὸ πολυκαταφέρνουν ὁμως. 'Ενῶ ὁ κ. 'Ιγγλέσης εἶναι σαφής, ὁ κ. 'Ανδρεόπουλος πλανᾶται σὲ μιὰ κάποιαν ἀσάφεια ὡς πρὸς τὸ τί θέλει νά πῇ· κι' οὔτε ξεδιάλυτα ἂν αὐτὴ ἡ ἀσάφεια εἶναι θεληματική, ἡ χρωστίεται σὲ τεχνικὴ ἀνεπάρκεια τοῦ συγγραφέα. Προσθέτω ὅτι στὸ μονόπρακτο τοῦ κ. 'Ανδρεόπουλου δὲν ὑπάρχει ἡ παραμικρὴ οἰκονομία λόγου. Οἱ ἥρωές του λέν πολλὰ - παρά πολλὰ. Τόσο πολλὰ, πού ἀκόμη κι' ἂν ἡ ποιότης τῶν λόγων τους ἦταν ὑψίστη, πάλι θά ἦσαν ὑπερβαλόντως πολλὰ. 'Αντιθέτως, ὁ κ. 'Ιγγλέσης, προσπαθεῖ νά ἐκφρασθῇ μὲ λόγια λιγώτερα καί οὐσιαστικώτερα.

Τὸ «Κρατητῆριο» τοῦ Βαγγέλη Γκούφα βρίσκεται ὅπωςδῆποτε σὲ ἐπίπεδο ἀνώτερο. "Οχι ὅτι ὁ συγγραφεὺς πρωτοτυπεῖ· τὸ κλῆμα του εἶναι γνώριμο, ἴσως καί λίγο τετριμμένο (οἱ ἐξη-ἑφτά διαφορετικοὶ τύποι, πού ἡ παρανομιὰ συγκέντρωσε στὸ κρατητῆριο τῆς 'Αστυνομίας). 'Αλλὰ καθένας ἀπὸ αὐτούς τούς τύπους ἔχει προσωπικότητα ξεχωριστή, διαγεγραμμένη μὲ συνήθεια καί τοποθετημένη μὲ ὀξυδέρκεια μέσα στὴν κοινωνικὴ πραγματικότητα τοῦ καιροῦ μας. 'Η «θέσις» τοῦ Βαγγέλη Γκούφα στηρίζεται στὸ "ἐκονομὸν νοῦν», πού ἀπορρίπτει κάθε λύσι τοῦ ἀνθρώπινου δράματος

ἔξω ἀπὸ τὰ πλαίσια τῆς λογικῆς. 'Εξωλογικὴ ἡ παρηγορία τῆς θρησκείας πρὸς τὸν ἄνθρωπο, πού σὲ κοινωνικὲς συνθήκες τὸν ἔκαναν δυστυχισμένο. "Οπως ἐξωλογικὴ ἡ ἐλπίδα τῆς ἰδεώδους κοινωνικῆς ὀργανώσεως, ἡ στηριζόμενη μὲ ἄκριτο φανατισμὸ σὲ μιὰ κατὰ βάθος μεταφυσικὴ συνταγή, μολονότι ἡ μέχρι σήμερα ἐφαρμογὴ τῆς δὲν ἔδωσε διόλου ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Σημειῶνω ὅτι ὁ Βαγγέλης Γκούφα χειρίσθηκε τὸ θέμα του μὲ δεξιότητι. 'Η διαγραφή τῶν χαρακτήρων μαρτυρεῖ ὀξυδέρκεια. Τὰ εὐρήματα εἶναι καλῶς ὑπολογισμένα καί διαμοιρασμένα. Τέλος, ὁ διάλογος, μεστός ἀπὸ νόημα, δὲν ἐκτροχιάζεται οὔτε μιὰ στιγμή σὲ ἀχρηστες πολυλογίες. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἔρατοῦ παραμένει ἀπαραμείωτα ἐρεθισμένο ἀπὸ τὸ ἀνοιγμα ὡς τὸ κλείσιμο τῆς αὐλαίας. Συμπερασματικά, τὸ «Κρατητῆριο» κατέχει μίαν ἀπὸ τίς πρώτες θέσεις στὴ φτωχὴ παραγωγὴ τοῦ ἐλογοτεχνικοῦ θεάτρου μας. 'Ασχέτως μὲ αὐτὸν μπορεῖ νά σταθῇ σκηνικῶς πολὺ ἀξιοπρεπέστερα ἀπὸ μερικὰ ἀποτυχημένα μονόπρακτα μερικῶν ὄντως ταλαντούχων ἀλλοδαπῶν συγγραφέων. Πρέπει νά γίνῃ κατανοητὸ ὅτι ἡ ὑπογραφή δὲν ἀποτελεῖ πάντοτε ἐγγύησι ποιότητος κειμένου.

Τὸ «Κρατητῆριο» τοῦ Βαγγέλη Γκούφα εἶχε τὴν τύχη μίᾳς πολὺ καλῆς σκηνικῆς ἐρμηνείας, πού χρωστίεται στὴ σκηνοθεσία τοῦ Χρήστου Βαχλιώτη, καί στὸ ἑξαιρετικὰ καλὸ παίξιμο δύο νέων ἡθοποιῶν: τοῦ Σπύρου Καλογήρου καί τοῦ 'Αλέκου Κουρῆ. Σάν ἄνθρωπος πού ἀγαπᾷ τὸ ἑλληνικὸ θέατρο, ὁμολογῶ ὅτι τὸν τελευταῖο τοῦτον καιρὸ ἔνιωσα βαθύτατη χαρὰ διαπιστώνοντας πὺς τέσσερα νέα στελέχη, μὲ talέντο ἐστὶκὸ κι' ἐλπιδοφόρα ἐξελιξιμο, πλουτίζουν τὸ «ἐποκριτικὸ» (ἢτε λέϊο του. Χάσαμε φέτος τὸ Νίκο Παρασκευά. Κερδήσαμε ὁμως τὸ Φιλίππόπουλο, τὸν Καλογήρου, τὸν Κουρῆ καί τὴ Λυμπεροπούλου. Θυμηθῆτε, παρακαλῶ, αὐτὰ τὰ τέσσερα ὀνόματα. "Η, καλύτερα, θυμηθῆτε τὴν... μετὰ Χριστὸν προφητεία μου, ὅταν, σὲ λίγα χρόνια, τὰ τέσσερα αὐτὰ ὀνόματα θά εἶναι δικαίως πασίγνωστα καί καλλιτεχνικῶς τιμημένα.

Τ' ἄλλα δυὸ μονόπρακτα, ἐκτός πού ὑστεροῦσαν σάν κείμενα, ἀτύχησαν κι' ἐρμηνευτικῶς. Σημειῶνω μόνον ἕνα φαινόμενο: στὸν «Κομιστὴ εἰδήσεων» ἔπαιρνε μέρος ὁ Στέφανος Ἀθηναῖος, ὁ δριστός αὐτὸς νέος ἡθοποιός. Μόλις λοιπὸν ἐρχόταν ἡ σειρά του νά παίξῃ τὸν ρόλο του, ἀμέσως ἔλλαξε ἡ ὅλη ἀτμόσφαιρα τῆς παραστάσεως. Λές κι' ὁ ρόλος του ἦταν γραμμένος ἀπὸ ἄλλο συγγραφέα καί διδαγμένος ἀπὸ ἄλλο σκηνοθέτη.

'Ο ταλαντούχος ζωγράφος, Γιάννης Μιγάδης δὲν εἶχε τὰ ὀλικά μέσα νά ἐκδηλώσῃ τίς σκηνογραφικὰς του ἱκανότητες· συνεπῶς κάθε κρίσι θά ἦταν παρακινδυνευμένη, ἂν ὄχι ἄδικη. 'Η ἴδια παρατήρησις ἰσχύει καί γιά τὴ μουσικὴ τοῦ 'Αργύρη Κουνάδη. Εἴτε δὲν ἀκούσθηκε εὐκρινῶς, εἴτε ἐξετελέσθη κακῶς.

Μ. ΚΑΡΑΓΑΤΣΗΣ